

«Κίνηση προς το κοινό Α της αρχιτεκτονικής»: Κατοικία - κάνω τον χώρο Κατοικήσιμο - Κατοικώ

Archetype team - 22/03/2024

Ένα πειραματικό πρόγραμμα δημόσιας αρχιτεκτονικής παιδαγωγίας Συνάντηση 5 έτη μετά

Το Σάββατο 2 Μαρτίου 2024, στο 9ο Δημοτικό σχολείο Βύρωνα στον Καρέα, ξανά-βρεθήκαμε με την τάξη των -τότε δεκάχρονων- μαθητών και μαθητριών που συνυπήρξαμε στο πειραματικό παιδαγωγικό πρόγραμμα κατά το σχολικό έτος 2018 - 2019. Μέλη αυτής της τάξης αλλά και μέλη της ομάδας των αρχιτεκτόνων που πραγματοποιήσαμε τη συγκεκριμένη δράση, θυμηθήκαμε χαρακτηριστικές στιγμές όσων ζήσαμε κατά τη διάρκεια των 18 εβδομαδιαίων συναντήσεων. Ήταν μια ευκαιρία να αναστοχαστούμε και να εκτιμήσουμε το αποτύπωμα που άφησε αυτή η κοινή συμπόρευσή μας, 5 έτη μετά.

Κεντρικός στόχος για τη συγκρότηση και την εφαρμογή του προγράμματος που αναπτύξαμε, είναι η ανάδειξη της έννοιας της «φωλιάς» ως «Δοχείο Ζωής».

Στόχος που στη συνέχεια μας οδήγησε να πραγματοποιήσουμε μια νοητική μετάβαση από τη “φωλιά των ζώων” (ως πρωτογενή μορφή κατοίκησης ήδη γνωστή και αγαπητή στα μικρά παιδιά) στη “φωλιά του

ανθρώπου”, δηλαδή στην «Κατοικία» και -μέσω αυτής- στο «Κατοικείν», δηλαδή σε δυο αρχετυπικές έννοιες άμεσα συνδεδεμένες με την αρχιτεκτονική.

Οι συναντήσεις μας εντέλει ολοκληρώθηκαν με συνεχείς νοητικές μεταβάσεις από τον Οίκο στον Οικισμό ή από την ατομική στη συλλογική κατοίκηση, δηλαδή τη συν-κατοίκηση, που στην ουσία σημαίνει εξοικείωση με την πόλη και τη βιωματική της εμπειρία.[1]

Μέσω της πρόσφατης αυτής συζήτησής μας με τα ίδια παιδιά, αισθανθήκαμε ότι η συγκεκριμένη εμπειρία παραμένει στη μνήμη τους ως ένα από τα σημαντικά γεγονότα της συνολικής σχολικής τους ζωής, μιας και είχε προκαλέσει τη χαρά και το ενδιαφέρον τους για ενεργή συμμετοχή στα μαθήματά μας. Ειδικότερα επεσήμαναν ότι τους άρεσε η κατασκευή των “καταλυμάτων” τους με απλά μέσα στο Αστικό Κέντρο Καρέα, και ιδιαίτερα ο τρόπος που βίωσαν τους χώρους που δημιούργησαν.

Ξεχωριστή εμπειρία αποτέλεσε και η κατασκευή της “μακέτας της κατασκήνωσης” στη σχολική αίθουσα, καθώς επίσης και η δημιουργία των “στεγάστρων” σε φυσική κλίμακα που δημιούργησαν με τη βοήθεια των προσκόπων του Καρέα, προκειμένου να φιλοξενηθεί στον υπαίθριο χώρο του Αστικού Κέντρου η “γιορτή” λήξης της σχολικής χρονιάς.

Δύο ακόμη δείγματα βιωματικών παιδαγωγικών δράσεων ενταγμένα στο ίδιο πρόγραμμα, που διαπιστώσαμε ότι καταγράφηκαν έντονα στην μνήμη τους:

α) Ο ομαδικός “περίπατος στην πόλη του Καρέα”, που σηματοδότησε τη νοητική μετάβασή τους από τη σχολική αίθουσα στην πόλη.

β) Η “επίσκεψη στην αρχαία Βραυρώνα”, με το μουσικό δρώμενο που συνόδευε την περιπλάνηση στον αρχαιολογικό χώρο.

Εντέλει αποχωρήσαμε ευχαριστημένοι, έχοντας συνειδητοποιήσει ότι το σύνολο της δράσης είχε αφήσει σημαντικό θετικό ίχνος στην ομάδα των παιδιών, καθώς φαίνεται ότι αποτέλεσε γι’ αυτήν μια συλλογική βιωματική εμπειρία που δεν είχαν ξεχάσει. Εμπειρία συμμετοχική, δημιουργική, ψυχαγωγική. Εμπειρία που δικαιώνει τον τίτλο του προγράμματος «**Κατοικία - κάνω τον χώρο Κατοικήσιμο - Κατοικώ**» και την εφαρμογή του, ως συνεχή μετάβαση μεταξύ του πραγματικού και του φανταστικού και από το ατομικό (κατοίκηση) στο συλλογικό (συγκατοίκηση).

Σημείωση: Το πρόγραμμα πραγματοποιήθηκε κατά τη σχολική περίοδο 2018-19, σε σειρά συναντήσεων στην τάξη του 9ου Δημοσίου Δημοτικού Σχολείου Βύρωνα ή στο πεδίο της πόλης, στο πλαίσιο του ισχύοντος θεσμού της «Ευέλικτης Ζώνης». Θεσμός που επιτρέπει σε κάθε δάσκαλο και δασκάλα του σχολείου να αξιοποιεί το συγκεκριμένο τρίωρο κατά την ελεύθερη κρίση του, όπως ο ίδιος και η ίδια επιλέγει, δοκιμάζοντας νέες διδακτικές ιδέες, νέες μεθοδολογίες, νέα μαθήματα, νέες συνεργασίες.[2]

Οι παρόντες στη συνάντηση - μέλη της ομάδας «Κίνηση προς το κοινό Α της αρχιτεκτονικής»,
Σάββατο 2 Μαρτίου, 2024:

Μάρω Καρδαμίτση - Αδάμη, Τάσος Μπίρης, Μανώλης Οικονόμου, Άρης Σιούτης, Γιάννης Γιαννούτσος, Ειρήνη Οικονομοπούλου, Ηλίας Παπαγεωργίου.

Οι παρόντες μαθητές: Αργυρόπουλος Χρήστος, Δήμο Μελίνα, Διακουλάκης Μάνος, Καλαράς Μιχάλης, Καρανίκα Χρυσάννα, Καρρά Βαλέρια, Κασούνης Αναστάσης, Κλαμπάνη Διονυσία, Κουσάνα Ελευθερία, Λαμπρινού Ερατώ, Λειβαδάς Παναγιώτης, Λιάκρης Νικόλας, Λιλικάκη Αναστασία, Λίτκε Ελισσάβητ, Λουδάρος Αλέξης, Λύτρας Ευθύμης, Σαλούστρος Κωνσταντίνος, Τσακαρισιάνος Νικόλας. (Σημειώνεται ότι οι τέσσερις μαθητές που έλειπαν ήταν εκτός Αθηνών).

Εντεταλμένη ομάδα της «Κίνησης προς το κοινό Α της αρχιτεκτονικής» για την οργάνωση, πρώτη εφαρμογή και δημοσιοποίηση του παιδαγωγικού προγράμματος - περίοδος 2018-19:

Μάρω Καρδαμίτση - Αδάμη [ομότιμη καθηγήτρια ΕΜΠ], Τάσος Μπίρης [ομότιμος καθηγητής ΕΜΠ], Μαρία Αναστασιάδου [σπουδάστρια αρχιτεκτονικής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας], Γιάννης Γιαννούτσος [αρχιτέκτων ΕΜΠ - εικαστικός ΑΣΚΤ], Ιωάννα Κυριακοπούλου [σπουδάστρια αρχιτεκτονικής ΕΜΠ], Μυρτώ Κωσταροπούλου [αρχιτέκτων ΕΜΠ, διδάκτωρ], Πάνος Νιάρχος [αρχιτέκτων ΕΜΠ], Γωγώ Παντουβάκη [αρχιτέκτων ΕΜΠ], Ηλίας Παπαγεωργίου [αρχιτέκτων ΕΜΠ, διδάκτωρ], Ειρήνη Οικονομοπούλου [αρχιτέκτων ΕΜΠ], Άρης Σιούτης [δάσκαλος 9ου δημοτικού σχολείου Βύρωνα], Θωδωρής Σιούτης [σπουδαστής αρχιτεκτονικής ΕΜΠ].

Από τη δράση το σχολικό έτος 2018 - 2019 στο Αστικό Κέντρο Καρέα

α. Και πάλι η χρήση του σχεδίου και της μακέτας. Κράτα εσύ-κολλάω εγώ.

Από τη συνάντηση το 2024 στη σχολική αίθουσα του 9ου δημοτικού σχολείου Βύρωνα. Φωτογραφίες: Σοφία Τσιράκη, Μανώλης Οικονόμου.

Παραπομπή στη δράση:

[Κίνηση προς το κοινό Α της αρχιτεκτονικής, «Ένα πειραματικό πρόγραμμα αρχιτεκτονικής παιδαγωγίας», Ιστότοπος Archetype.gr, 20/09/2019](#)

[1] [Κίνηση προς το κοινό Α της αρχιτεκτονικής, «Ένα πειραματικό πρόγραμμα αρχιτεκτονικής παιδαγωγίας», Ιστότοπος Archetype.gr, 20/09/2019, σελ. 8.](#)

[2] Ο.π., σελ. 9.